

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av Falu kommuns arbete för
att skapa förutsättningar i förskolan för barns
språkutveckling i svenska**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Falu kommun. Syftet är att granska kvaliteten i huvudmannens arbete med att ge förskolor förutsättningar att arbeta med och stimulera barns språkutveckling i svenska. Granskningen är särskilt inriktad på huvudmannens arbete gentemot förskolor där annat språk än svenska dominerar. I Falu kommun ingår en förskola i granskningen.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bil. 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Falu kommun i följande utsträckning:

Huvudmannens arbete med att skapa förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska

Huvudmannen skapar i flera delar förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska av god kvalitet, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver ta en aktiv roll i det systematiska kvalitetsarbetet för att samla in ett brett och relevant underlag och göra en fördjupad analys av det språkutvecklande arbetet.

Huvudmannens arbete för att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska

Huvudmannen arbetar i låg utsträckning med att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska och utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver följa upp effekten av den kompetensutveckling personalen genomför i svenska språket och i språkutvecklande arbetssätt, för att se om den ger faktiska avtryck i verksamheten och därmed säkerställa att resurser används på ett träffsäkert sätt.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **3 mars 2027** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2026: 4873) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Huvudmannens arbete med att skapa förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska

Inom detta område granskas huvudmannens systematiska kvalitetsarbete avseende språkutvecklande arbete i förskola. Området omfattar också hur huvudmannen stöttar rektorn i hur det språkutvecklande arbetet organiseras och genomförs i verksamheten samt vilket avtryck det får i verksamheten.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen skapar i flera delar förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska av god kvalitet, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med förskolepersonal, rektor, personal med uppdrag inom det språkutvecklande arbetet och representanter för huvudman samt inkommen dokumentation.

Huvudmannens systematiska kvalitetsarbete

Huvudmannens kartläggning av det språkutvecklande arbetet är begränsad. All personal besvarar varje år en enkät där de skattar sitt arbete inom flera olika områden, exempelvis arbetet med att "integrera ett språkutvecklande arbetssätt" och att "utveckla begreppsförståelse varierat". Utöver det har huvudmannen kartlagt de fysiska lärmiljöerna med fokus på läsning och språk i alla förskolor. Enkäten och kartläggningen utgör de enda underlagen för huvudmannens analys av det språkutvecklande arbetet i kvalitetsrapporten för läsåret 2024–25. Huvudmannen använder visserligen även sin övriga kunskap om förskolornas arbete, men denna är beroende av vad de enskilda rektorerna väljer att berätta. Huvudmannen tar inte en aktiv roll i att efterfråga specifik information från förskolorna. Exempelvis har huvudmannen inte strukturerat sina dialoger med

rektorerna och styr endast i begränsad utsträckning vad rektorerna tar upp i sin årliga analys av verksamheten. Huvudmannen besöker i begränsad omfattning verksamheten. Huvudmannen har inte tillgång till någon samlad dokumentation kopplat till barnens progression i svenska men till viss information från verksamheten, såsom förskolepersonalens planeringar och data gällande antal barn, antal barn med annat modersmål, personaltäthet med mera. Därutöver har huvudmannen dialoger med såväl rektorer som specialpedagoger och utvecklingspedagogen.

Huvudmannen fattar visserligen beslut om prioriterade mål för förskolorna, men utifrån en mycket begränsad analys. De prioriterade målen är av övergripande karaktär. Två av fyra prioriterade mål berör språkutveckling i svenska, "Varje barn ges goda möjligheter och stimuleras i sin språkutveckling i svenska samt sina matematiska förmågor genom en undervisning som utvecklar och bidrar till kommunikation, nyfikenhet och förståelse" och "Förskolorna har utvecklat sina läs- och språkutvecklande lärmiljöer utifrån resultatet i kartläggningen". Det åligger sedan rektorerna att genomföra insatser och besluta om vilka metoder som ska användas för att nå målen. Huvudmannens mål är sätta utifrån personalens självskattning och kartläggningen av lärmiljöer som huvudmannen genomfört. Övriga underlag som huvudmannen har tillgång till ingår inte i analysen.

Huvudmannen följer i begränsad omfattning upp arbetet med de prioriterade målen och använder endast i viss mån uppföljningen till att utveckla det språkutvecklande arbetet. Visserligen gör huvudmannen uppföljningar varje halvår men uppföljningarna visar inte vilken effekt de insatser som vidtagits har haft på det språkutvecklande arbetet och på barnens språkutveckling. Eftersom uppföljningen inte visar vilken effekt insatserna haft, kan uppföljningen inte heller ligga till grund för att justera insatserna så att de tydligare svarar mot målen. I den senaste halvårsuppföljningen sammanfattar huvudmannen vilka insatser som genomförts sedan sist och vilka som är planerade, exempelvis att de första stegen mot en gemensam språkplan i kommunen har tagits och att arbetet ska fortsätta. Huvudmannen konstaterar också att ett språkutvecklande arbete pågår på alla förskolor, men att kompetensen hos pedagogerna ser olika ut. Mellan halvårsuppföljningarna har huvudmannen dialog med rektorer men dessa är inte systematiskt inriktade på att följa upp och dokumentera hur arbetet mot målen förlöper.

Huvudmannens stöd till rektorn

Huvudmannens stöd till rektorn i det språkutvecklande arbetet utgörs främst av en centralt anställd utvecklingspedagog med sin huvudsakliga tjänst inom det förskoleområde där aktuella förskolan ingår och vars uppdrag inkluderar att vägleda personalen i balansen mellan

språkutveckling i svenska och modersmål. Utvecklingspedagogen arbetar med att utveckla det språkutvecklande arbetet på många nivåer. Hen har varit ansvarig i utarbetandet av det aktuella förskoleområdets läs- och språkplan och arbetar med att tillhandahålla och implementera evidensbaserade metoder för det språkutvecklande arbetet. Utvecklingspedagogen utbildar personalen samt stöttar och handleder dem i det språkutvecklande arbetet, både i grupp och vid behov individuellt. I detta ingår att utvecklingspedagogen vägleder personalen i balansen mellan språkutveckling i svenska och modersmål i samarbete med biträdande rektor, specialpedagoger och barnavårdscentralen. Utöver det arbetar utvecklingspedagogen ibland direkt med vissa barngrupper samt håller i utbildningar för vårdnadshavare för att skapa en större förståelse för förskolans arbete och för att underlätta kommunikationen och samarbetet mellan hem och förskola. Dessutom är utvecklingspedagogen en av de drivande i samarbetet om läsning mellan bibliotek och förskola. Utvecklingspedagogen har en självständig roll i det språkutvecklande arbetet och styr i samråd med rektorn sitt arbete utefter de behov de ser i verksamheten. Huvudmannen har också stöttat rektorn med en föreläsning om att leda språkutveckling i förskolan och via samtal i ledningsgruppen kring litteratur på samma ämne. Vidare finns ett kommunövergripande stöd till rektorer för analys inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, vilket emellertid inte är anpassat efter de förutsättningar som finns i förskolan.

Avtryck i förskoleverksamheten

Det stöd som huvudmannen ger till förskolan får reella avtryck i det språkutvecklande arbetet på den aktuella förskolan. Utvecklingspedagogens arbete ger avtryck i verksamheten exempelvis genom att all personal nu använder en specifik metod för högläsning. Denna skiljer sig markant från deras tidigare arbetssätt på så vis att metoden bland annat omfattar öppna frågor till barnen kring innehållet, läsning på många olika ställen och i olika sammanhang, dialoger med barnen om bilder och baksidestext och att personalen knyter an till läsningen i andra aktiviteter under dagen. Ord- och begreppsmoln används också för att öka och befästa ett utvidgat ordförråd hos barnen. Personalen använder ett stödmaterial i introduktionssamtalen, för att få en tydlig bild av hur vårdnadshavare gör när och om de läser och för att ge dem tips på sätt att läsa tillsammans med barnet. Enligt personalen är stödmaterialiet till stor hjälp i detta arbete. Medvetenheten om vikten av att vara språklig förebild har stärkts hos personalen och de lägger sig därför vinn om att använda ett brett ordförråd i de samtal de för under hela sin arbetsdag. Förskollärarna ser ett ökat intresse för läsning och böcker samt en snabbare språklig utveckling hos barnen sedan de implementerat metoderna och fördjupat förhållningssättet som språklig förebild.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver ta en aktiv roll i det systematiska kvalitetsarbetet för att samla in ett brett och relevant underlag och göra en fördjupad analys av det språkutvecklande arbetet.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen använder ett mycket litet underlag som endast medger en mycket begränsad analys, för att besluta om prioriterade mål, trots att andra underlag finns att tillgå. Detta medför en risk att huvudmannens prioriterade mål inte ger förskolorna en tydlig riktning i arbetet, att insatser inte blir träffsäkra och att huvudmannens stöttning inte blir adekvat.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen utvecklar sitt systematiska kvalitetsarbete så att det omfattar underlag av olika slag som i analysen av det språkutvecklande arbetet kan sättas i relation till varandra och på så vis ge en breddad och fördjupad bild av verksamheten. Utifrån detta underlag kan huvudmannen upptäcka avvikelser, mönster och samband exempelvis mellan barnens utveckling i svenska språket, förskolans förutsättningar och undervisningens kvalitet och söka förklaringar till dessa i syfte att identifiera prioriterade utvecklingsområden och sätta mål för arbetet. Exempelvis kan huvudmannen styra de regelbundna dialogerna med rektorer, specialpedagog och utvecklingspedagog, för att på ett strukturerat sätt ta reda på hur det språkutvecklande arbetet förlöper samt vilka utmaningar och framgångsfaktorer de ser. Sedan kan huvudmannen sammanställa det till ett underlag som kan analyseras i förhållande till andra underlag. Data gällande exempelvis antal barn och antal barnskötare/förskollärare per grupp, antal barn med annat modersmål, hur länge barnen varit i Sverige och/eller på förskolan, frånvaro bland barn och personal samt personalens formella kompetens kan relateras till kvalitativa underlag som personalens reella kompetens när det gäller arbetet med språkutveckling och svenska språket, effekten av den stöttning personalen får och bedömningar av barnens språkutveckling i förhållande till läroplanen. Organisation, exempelvis personalens förutsättningar att utbyta information och att strukturerat reflektera över sitt arbete, kan också vara av vikt. Att i ett tidigt skede identifiera indikatorer som kan visa på hur mycket närmare målet verksamheten har kommit samt besluta hur dessa indikatorer ska samlas in inför uppföljningen kan underlätta arbetet med att se om arbetet får den effekt som önskas.

Huvudmannens arbete för att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska

Inom detta område granskas huvudmannens samarbete med rektorn i arbetet både med kompetensförsörjning och med kompetensutveckling. Området omfattar kompetens såväl gällande svenska som språkutvecklande arbetssätt samt förutsättningar för att genomföra och befästa erbjuden kompetensutveckling.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen arbetar i låg utsträckning med att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med förskolepersonal, rektor, personal med uppdrag inom det språkutvecklande arbetet och representanter för huvudman samt inkommen dokumentation.

Huvudmannens arbete med kompetensförsörjning

Huvudmannen har begränsad kunskap om kompetensförsörjningsbehovet och har inget riktat arbete för att attrahera behörig personal till den aktuella förskolan. I samtal exempelvis på ledningsgruppsmöten med alla rektorer får huvudmannen viss insyn i kompetensförsörjningsbehovet, men samtalen gäller främst omplaceringar av barnskötare. Av intervjuer framgår att huvudmannen och rektorn för den aktuella förskolan inte har en gemensam bild av svårigheterna att rekrytera behörig personal. Medan huvudmannen inte ser några problem med kompetensförsörjningen i Faluns förskolor beskriver rektorn att många anser att det är tungt att arbeta i socioekonomiskt utsatta områden och att det därför har varit svårt att rekrytera utbildad personal. Huvudmannen har inget arbete för att underlätta rekryteringar till förskolor i socioekonomiskt utsatta områden. Rektorn och förskollärarna berättar emellertid att det faktum att det finns en utvecklingspedagog på plats i området som kan ge personalen råd och som gör dem delaktiga i att utveckla arbetet och sin kompetens, är ett skäl för befintlig personal att stanna. Detta stöd specificeras också i annonser vid rekryteringar.

Beakta att personalen har tillräckliga kunskaper i svenska vid rekrytering

Huvudmannen tar inte något övergripande ansvar för att det vid rekryteringar särskilt beaktas att sökande har tillräckliga kunskaper i svenska och följer inte aktivt upp hur nyanställd personals kunskaper i

svenska påverkar möjligheten att stödja och stimulera barns språkutveckling i svenska. Rekryterande rektor avgör om den sökande har tillräckliga kunskaper i svenska. Det finns inte några riktlinjer för vad som ska beaktas gällande kunskaper i svenska eller hur dessa ska bedömas. Huvudmannen rekryterar emellertid korttidsvikarier och vid intervjun görs en språklig bedömning. Vidare följer inte huvudmannen aktivt upp i vilken omfattning nyanställd personals kunskaper i svenska påverkar möjligheten att stödja och stimulera barns språkutveckling i svenska. Tillsvidareanställdas kunskaper i svenska kan ingå som en del av rektorernas systematiska kvalitetsarbete om rektorn väljer att ta upp det, men inte heller detta är något som huvudmannen efterfrågar aktivt.

Huvudmannens arbete med kompetensutveckling

Huvudmannen gör ingen kartläggning av förskolepersonalens kompetensutvecklingsbehov varken gällande språkutvecklande arbetssätt eller i svenska språket. Rektorerna är ansvariga för att undersöka vilka kompetensbehov som finns i förhållande till de satta målen och kan vid behov ta upp det i sin dialog med huvudmannen. I det aktuella förskoleområdet är det utvecklingspedagogen tillsammans med specialpedagogen och rektorn som inför varje termin undersöker vilken fortbildning personalen behöver. Därefter riktas utvecklingspedagogens uppdrag mot de identifierade behoven. Personalen på den aktuella förskolan har fått kompetensutveckling i språkutvecklande arbete exempelvis i form av metoder för högläsning och begreppsförståelse i kombination med trygghetsskapande arbete, som ska främja språkutveckling. För delar av det trygghetsskapande och språkutvecklingsfrämjande arbetet erbjuds även utbildning för vårdnadshavare, vilket utgör en gemensam bas för samarbetet mellan personal och vårdnadshavare. När det gäller kompetensutveckling i svenska är det också rektorn som undersöker behoven, skriver en individuell handlingsplan och följer upp. Falu kommun håller nu på att ta fram en generell handlingsplan som ett stöd för rektorerna, men gör ingen sammanställning eller översikt av behoven. Huvudmannen har visserligen sett till att erbjudande om kompetenshöjning i yrkessvenska gått ut till all personal, men deltagandet bygger på frivillighet och är inget som huvudmannen styr. Utbildningen ges av en utomstående aktör och syftet är att deltagarna ska få en djupare förståelse för läroplanen och förskolepersonalens uppdrag. Huvudmannen har också sett till att utbildade barnskötare har fått möjlighet att utbilda sig till barnskötare.

Huvudmannen har skapat goda organisatoriska förutsättningar så att förskolepersonal får reella möjligheter att delta i kompetenshöjande insatser. Huvudmannen har sett till att se till att schemalägga så att utbildning till barnskötare och i yrkessvenska ges på veckodagar då det är

färre barn på förskolan. I övrigt är det rektorn som ser till att vikarier anskaffas vid behov, så att personalen har möjlighet att få den kompetensutveckling de behöver. Utöver det har förskollärarna på den aktuella förskolan fått ett tydligt uppdrag att sprida kunskap från den kompetensutveckling de tar del av till övrig personal. Även annan personal som får kompetenshöjande insatser förväntas sprida dem vidare. För spridning finns avsatt tid i form av reflektionstid samt kvällplaneringar då all personal kan delta.

Kompetensutvecklingen utgår ifrån identifierade behov och huvudmannens uppsatta mål, men det är rektorn som identifierar behoven och följer upp om erbjudna utvecklingsinsatser haft avsedd effekt. Huvudmannen samlar inte strukturerat in information om effekten av genomförd kompetensutveckling och har således endast en mycket vag uppfattning om effekten av den kompetensutveckling som ägt rum. Rektorn på den aktuella förskolan samlar dock in informationen, bland annat som en del av den utvärdering som förskolepersonalen skriver samt i dialog med enskilda medarbetare. Utvecklingspedagogen följer upp de insatser som hen har lett. Rektorn och utvecklingspedagogen har sett tydliga effekter av de olika insatserna. Efter att ha gått utbildningen som organiserats av den utomstående aktören ställer personalen fler frågor och håller i utvecklingssamtal på egen hand till skillnad mot förut. Efter arbetet med den metod för trygghet och språkutveckling som introducerats pratar personalen öppet om förhållningssätt, bemötande av vårdnadshavare och synen på barn. Dessutom har såväl ordförråd som tryggheten i barngrupperna ökat sedan det språkutvecklande arbetet implementerades. Huvudmannens representanter har en uppfattning om att förskolebarnens språkutveckling har gått i positiv riktning, men den grundar sig inte på det rektorn och utvecklingspedagogen sett utan på en generell återkoppling från grundskolan om att resultat i grundskolan har blivit bättre över tid.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver följa upp effekten av den kompetensutveckling personalen genomför i svenska språket och i språkutvecklande arbetssätt, för att se om den ger faktiska avtryck i verksamheten och därmed säkerställa att resurser används på ett träffsäkert sätt.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte följer upp huruvida de kompetensutvecklingsinsatser som genomförs har någon faktisk effekt på det språkutvecklande arbetet eller på barnens språkutveckling. Detta gäller oavsett om kompetensutvecklingen ges lokalt

inom förskoleområdet av befintlig personal eller av en extern aktör som huvudmannen upphandlat. En vinst med att huvudmannen utvärderar effekten av kompetensutvecklingen är att huvudmannen direkt kan se på vilket vis kompetensutvecklingen varit till gagn för det språkutvecklande arbetet och på så vis avgöra om den bör komma fler till del, eller om effekten inte står i relation till de resurser som krävts så att alternativ ska sökas. Effekterna av kompetensutvecklingen kan då utgöra ett betydelsefullt underlag för analysen inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen tar ansvar för att följa upp effekten av kompetensutveckling i såväl språkutvecklande arbetssätt som i svenska språket. Uppföljningen kan exempelvis göras i enkätform, i de reflektioner som individer eller arbetslag skriver eller i samtal med den som får kompetensutveckling. Huvudmannen kan också efterfråga en sammanfattning eller bedömning av hur rektorn ser på effekten av de olika typer av kompetensutvecklingsinsatser som genomförts. Utvecklingspedagog eller specialpedagog som arbetar i verksamheten skulle också kunna bidra med sina observationer av om kompetensutvecklingen ger avtryck i verksamheten. Vidare rekommenderar Skolinspektionen att underlagen avseende kompetensutvecklingens effekter sammanställs så att de kan ingå i det systematiska kvalitetsarbetet.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Lena Osvaldsson

Föredragande

Signerat av: Lena Osvaldsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Lindersson deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Språklagen (2009:600)

Språket i förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska (10 §). Häre ingår såväl kommunala huvudmän som enskilda huvudmän som bedriver förskola.

Skollagen (2010:800)

Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med de bestämmelser som gäller för den verksamhet som huvudmannen ansvarar för (2 kap. 8 §).

Det är huvudmannen som ska se till att all personal i verksamheten har nödvändiga insikter i de bestämmelser som gäller och att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling (2 kap. 34 a §).

Vad gäller förskoleverksamhet specifikt ska huvudmannen se till att barngrupperna i förskolan har en lämplig sammansättning och storlek (8 kap. 8 §).

Vidare ska huvudmannen, med utgångspunkt i att de nationella målen för verksamheten uppfylls, systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. För det fall att det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas (4 kap. 3, 5 och 7 §§).

Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2018:50) om läroplanen för förskolan (Lpfö 18 reviderad 2025)

Det framgår av läroplanen att barnen ska erbjudas stimulerande läsmiljöer som skapar intresse och nyfikenhet för såväl skönlitteratur som sakprosa och andra texter. De ska få lyssna till högläsning och ges möjlighet till delaktighet genom att samtala om texter och bilder. Förskolan ska också uppmuntra och ta tillvara barns nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt och barnen ska få utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt få möjlighet att leka med ord (1 Förskolans värdegrund och uppdrag, Förskolans uppdrag, språk, kommunikation och skapande)

Det framgår vidare av läroplanen att förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla vissa förmågor:

- förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld,

- intresse för litteratur, berättelser, bilder och texter samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa,
- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften,
- intresse för bokstäver och för att lära sig läsa samt förståelse för hur skriftspråk och symboler kan användas för att förmedla budskap samt
- utveckla både det svenska språket och sitt modersmål, om barnet har ett annat modersmål än svenska (2.2 Omsorg, utveckling och lärande, Mål).

Det anges vidare i läroplanen att förskollärare ansvarar för att varje barn utmanas och stimuleras i sin språkutveckling och utveckling av kommunikation, samt får förutsättningar att utveckla intresse för såväl skönlitteratur som sakprosa och andra texter. Arbetslaget ska i sin tur stimulera barnens språkutveckling och intresse för läsning (2.2 Omsorg, utveckling och lärande, Riktlinjer)

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Granskningen genomförs av 30 huvudmän runt om i landet. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Falu kommun ingår i granskningen. Skolinspektionen genomförde intervjuer med personal i verksamheten och representanter för Falu kommun den 15-16 juni 2026. Besöket genomfördes av utredarna Maria Lindersson och Lena Osvaldsson.

Den aktuella förskolan med totalt 69 inskrivna barn vid granskningstillfället ingår i ett förskoleområde som ligger i ett socioekonomiskt utsatt område i Falun. Den aktuella förskolan ingår tillsammans med två andra förskolor i ett förskoleområde som leds av en rektor och en biträdande rektor. En centralt anställd utvecklingspedagog stöttar verksamheten på plats. Förskolorna i området har många barn med annat modersmål än svenska i barngrupperna och på den aktuella förskolan är barn med annat modersmål än svenska i majoritet.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En gruppintervju med förskollärare
- En intervju med rektorn
- En intervju med personal med särskilt ansvar för språkutveckling
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen.
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla huvudmän som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras vårterminen 2027.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Skolinspektionen har av regeringen fått i uppdrag att genomföra en granskning avseende förskolors arbete för att stimulera barns språkutveckling i svenska, med fokus på huvudmannens arbete. Granskningen inriktar sig särskilt mot huvudmän för förskolor där annat språk än svenska dominerar. I förskolan har personalen en bärande roll för barns språkutveckling i svenska, vilket ställer höga krav både på deras egna språkliga resurser och på deras kompetens att leda ett systematiskt språkutvecklande arbete. Forskning visar att långsiktig kompetensutveckling, avsatt tid för personalen för analys och reflektion av det egna arbetet och en engagerad ledning är framgångsfaktorer för att stärka det språkutvecklande arbetet med barnen. Enligt skollagen är huvudmannen övergripande ansvarig för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Fokus för granskningen är således huvudmäns arbete för att skapa förutsättningar i förskolan för barns utveckling i svenska.

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i huvudmännens arbete med att ge förskolor förutsättningar att arbeta med och stimulera barns språkutveckling i svenska. Granskningen ska särskilt inrikta sig på huvudmän för förskolor där annat språk än svenska dominerar. Bedömningarna görs i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

- I. I vilken utsträckning skapar huvudmannen förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska av god kvalitet?
- II. I vilken utsträckning är huvudmannens arbete för att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska av god kvalitet?